

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna pettivrstica 20 vin., pogojni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Štev. 60.

V Ljubljani, v sredo dne 16. avgusta 1911.

Leto I.

Vojaški prepri.

Nekaj čisto novega za strmeče oči avstrijskih državljani so intrige v vojaških in dvornih krogih, ki se danna dan razodevajo neverujočim Tomažem. Kaj je res mogoče, da se gode take reči v armadi, v tisti armadi, ki ima svoj poseben ponos, svojo posebno čast, selnčnojasno se bleščečo in zatemnjujočo navadno čast navadnega prebivalstva? Kaj je to mogoče v tisti armadi, v kateri je samo višestvo, vse kristalno, vse nadčloveško?

Kako ne bi bilo mogoče, kar gledamo z lastnimi očmi in poslušamo z lastnimi ušesi? In čemu se čuditi? Ljudje v armadi so tudi ljudje, nič manj, pa tudi nič več; pod generalno suknjo ni koža nič drugačna kakor pod delavskim jopičem; kri v oficirskih žilah je prav tako sestavljena kakor v kmečkih in možgani pod ces. kr. kapo so ravno tako organizirani, kakor pod civilistovim klobukom. Prirodni zakoni ne delajo tu nobene razlike. Pač vpliva na mišljenje tudi vzgoja in okolica s svojimi šegami in nazori. Ali taki vplivi ne morejo bistveno izpremeniti človeka, pa tudi sami po sebi niso taki, da bi iz človeka napravili človeka in pol. Militaristična vzgoja in militaristični nazori postavljajo med vojaštvo in civilno prebivalstvo meje, ki naj bi učinkovale horizontalno in vertikalno. In če se vcepja že vojaškim vajencem mišljenje, da so kaj več in kaj boljše kakor navadno neuniformirano ljudstvo, če jim preide povzdigovanje samega sebe v kri in meso, tedaj ni strmeti, da je častihlepnost v vojaških krogih precej vsakdanji pojav in da izvira iz nje tudi vzajemno tekmovanje, ki se v marsikateri duši preobrazi v strastno gonjo in v štreberstvo.

Ali stroga ločitev vojaščine od prebivalstva, od vsakdanjega življenja, ki je taka, da je armada nekakšna posebna država v državi, bolj rečeno država nad državo, odmika njeno življenje civilističnim očem, katerim se mora vsa institucija s svojimi oblikami, šegami, nazori zazdeti nekako mistična, torej posebna, zagonetna in kakor vse, kar je skrivnostno, obdana s čudno avreolo. Če se potem naenkrat razodene, da se v militaristični hierarhiji kakor v vsaki drugi pehajo s pestmi in komolci, da si izkušajo skakati preko glave, pa da intrigirajo in da rabijo v strastni konkurenci enaka sredstva kakor štreberji katerekoli kategorije, tedaj nastane tako začudenje, kakršno opazujemo sedaj po časopisju, v javnih korporacijah, ki se zborujejo in med občinstvom.

Iluzij so v dejanskem življenju vedno škodljive in zato je koristno, če se razdro. Če bo sedanja kriza z vsemi dogodki, ki jo spremljajo, povzročila bolj stvarne nazore o notranjem militarističnem življenju, bo koristila vkljub

škodi, ki jo zadene posameznikom in kljub temu, da izgine marsikateri umetni sijaj.

Vsa stvar pa ima še drugo plat. Ne gre samo interese nekaterih generalov in za homatije dvornih krogov. Predvsem gre za to, da se militarizem, ki se sam ni znal nič demokratizirati, tudi ni znal živeti v demokratične nazore novega časa. Vodilni krogi armade in z njimi vred večinoma vsi njeni stalni člani, vojniki po poklicu, menijo, da je armada sama sebi cilj. Meštanska država ni imela toliko moči, da bi bila naučila svojo organizacijo, kakšno ima biti njeno stališče. Namesto da bi militarizem služil buržoazni državi, zahteva zase privilegirano mesto in hoče, da naj država služi njemu in njegovim posebnim interesom. To je seveda vtemeljeno v najbistvenjših zakonih buržoazne države, ki je nesposobna, da bi na mesto stalne vojske, na mesto armade po poklicu postavila demokratično brambo. Med načeli demokratizma in potrebami razredne kapitalistične države je velikanski prepad. Kapitalistična družba ne more biti demokratična, vsled tega si tudi ne more pomagati, če se postavlja armada, ki naj bi služila njenim interesom, samozavestno na stališče, da je država zaradi nje na svetu.

V tem notranjem nasprotju tiče tudi viri sedanjih homatij. Konrad pl. Hötendorf nastopa proti Schönaichu, češ da je premalo zahteval in premalo pridobil za armado. Šef generalnega štaba živi še vedno v krogu idej, da ima armada zahtevati delegacije in parlamenti pa dajati, vojaščina ukazovati, ljudstvo pa slušati. Misel, da je v parlamentih posebljena suvereniteta ljudstva in da armada ne more biti nič drugega kakor instrument države, je Hötendorfu in njegovim somišljenikom tako tuja, da se zgraža nad vojnim ministrom, ki je iztlačil iz delegacij „samo“ dvesto milijonov na leto več za armado. Da so delegacije in parlamenti odgovorni volilec, odkar imamo v Avstriji novi volilni red, torej kolikortoliko ljudstvu, je šefu generalnega štaba menda neznan. In če bi mu kdo dejal, da se lahko enkrat izvolijo delegacije, ki ne dovolijo niti vinarja več za nove ladje in kanone, temveč lahko še kaj črtajo od dosedanjih milijonov, bi gospod Konrad morda mislil, da govori s človekom, ki se mu je zmešalo.

Kriza v vojnem ministrstvu se torej ne tiče le Schönaichove osebe. Na dnevni red prihaja razmerje med avtokratičnim militarizmom in ustavno državo. V tem konfliktu je treba krepkih hrbtenic; če hoče avstrijski državni zbor obveljati kot ljudski parlament, tedaj mora energično pokazati, da v dobi splošne volilne pravice ni prostora za pretorijanstvo!

Ljudstvo je hitelo rdečemu praporu nasproti: njegovi kriki so tonili v zvokih pesni — te pesni, ki so jo doma prepevali bolj potihlo kot druge — na ulici pa je tekla enakomerno, s strašno silo. V njej je zvenelo železno moštvo in vabeč ljudi na daljno pot v bodočnost, je pošteno opisovala težavnost pota. V njenem velikem, mirnem plamenu se je tajala temna žilindra preteklosti, težka kepa vsakdanjih čustev in v pepel je razpadala prokleta bojazen pred novim . . .

— K trpečim bratom pojdemo . . .
Neznan, preplašen in vesel obraz se je gibal poleg matere, in trepetajoč glas je zaklical:

— Mitja! Kam greš?
— Naj gre . . . ne vznemirjajte se. Tudi jaz sem se bala . . . moj gre na čelu vseh, Oni, ki nese zastavo — je moj sin!
— Razbojnik! Kam pa? Vojniki so tam!
Visoka in suha ženska je prišla mater za roko in vzklila:

— Ljuba moja . . . kako pojo . . . tudi Mitja poje . . .
— Ne vznemirjajte se! — je zamrmrala mati. — Sveta stvar je . . . Pomislite, da bi tudi Kristusa ne bilo, če bi ljudje zastran njega ne bili poginili.

Ta misel se je razvnela v njeni glavi in jo presenetila s svojo jasno, preprosto resnico. Pogledala je ženski v obraz, ki se je krepko držala za njeno roko in ponovila:

— Tudi Kristusa ne bi bilo, če bi ljudje zaradi njega ne bili poginili!

Stavke in barikade na Angleškem.

Sovražniki socialne demokracije imajo sedaj najlepši primer, kaj se pravi ovirati organizacijo delavstva, kateri posveča socialno demokratična stranka svoje najboljše moči. Angleška in škotska industrijska mesta pretresajo socialni krči, ki povzročujejo nepopisen strah po vsej deželi in imajo na sebi vsa znake revolucije. Če stavke, tudi velike stavke, na Angleškem niso posebno redke prikazni, so vendar dogodki, ki jih javlja žica z onkraj Kanala zadnje dni, tako izredni, da kličejo v spomin prve napade neorganiziranih in nezavednih delavcev na stroje in tovarne ter izgrede izza šestdesetih let. Med policijo in velikanskimi množicami je prišlo na raznih mestih do bojov, v katerih je bila policija večkrat premagana. Po ulicah so se gradile barikade. Nekateri spopadi so imeli značaj pravih bitk in izmed množice so doneli klici: *Revolucija hoče mo!*

Taki dogodki se dajo razlagati samo na dva načina. Če ravna oblast tako provokatorično, da mora med delavstvom izginiti vsako zaupanje v pravičnost in če se brez temeljitega razloga postopa nasilno proti ljudstvu, tedaj je mogoče da zmaga strast in temperament nad hladnokrvnostjo. V takem slučaju so izvirajoči odgovorni za posledice. Zgodi se pa tudi lahko, da pridejo v boj množice, ki niso izurjene, ki ne poznajo nobenih razvojnih zakonov, ki ne znajo odmerjati svoje in nasprotniške moči — množice, ki poznajo samo svoje trpljenje in naenkrat občutijo, da ga je preveč, pa pohite na bojišče s sredstvi, ki jim jih daje v roko njih beda in njih fanatizem.

Tako je sedaj na Angleškem.

Ni dolgo, kar je bila tam velika stavka pomorščakov, ki se je razširila tudi po Holandiji in Belgiji, deloma celo po ameriškimi lukah. Bila je precej dolgotrajna in resna, končala se je z uspehi stavkajočih, primerilo se je nekoliko spopadov, ali nikjer ni prišlo do takih velikanskih izgrede, kakršni se zdaj vrše v Liverpoolu in drugih mestih. Še zadnji teden je bila v Londonu velika stavka vseh transportnih strok; silne množice so bile v štrajku, ali stavka, ki je prinesla delavstvu velik uspeh, se je končala tako dostojno, da tudi meštanski listi niso mogli zatajiti svojega priznanja.

Vse drugačni dogodki se sedaj odigravajo na Angleškem in kažejo, da je organizacija neizogibno potrebna delavstvu, da bi pa tudi vsa nedelavska družba morala biti hvalazna socialni demokraciji za organiziranje delavstva. Socialni boj se ne da prepričati, zakaj utemeljen je v socialnih nasprotjih. Ali veli-

kanska razlika je, če se bojujejo socialistične organizirani delavci, ali pa anarhistično neorganizirane mase.

Svojim čitateljem upamo že jutri podati avtentično poročilo o sedanjih razburljivih dogodkih na Angleškem in njih vzrokih. Za sedaj registriramo vesti, ki so dojavljane v ponedeljek in torek.

Liverpool.

V okolici St. George's Halla je bila v ponedeljek pravcata cestna bitka. Množica je večkrat zapodila policijo in ranila mnogo redarjev. Celo uro je bila policija brez moči. Magistrat je dal razglasiti zakon o uporu. Vojaštvo je končno z orožjem pregnalo množico v stranske ulice, kjer so se boji nadaljevali do polnoči. Okrog dvestopedeset ljudi, večinoma redarjev, je ranjenih. Množica je bila tako razdražena, da je obmetavala s kamenjem celo vozove, na katerih so bili ranjeni. V severnem delu mesta je nastal na mnogih krajih ogenj.

Ljudstvo je napadlo požarno brambo in po sili hotelo preprečiti gašenje.

Več kakor sto oseb so aretirali. Rotovž in policijsko palačo so uporniki oplenili in opustošili. Župan Thomas Hughes je bil ranjen na glavi. Brodolastniki so izjavili, da razglase splošen izpor, če se 28.000 delavcev v dveh dneh, ki stavkajo, ne vrne do ponedeljka večer na delo. Blago, ki bi se imelo vkreati, je nedotaknjeno.

London.

Ker so lučne oblasti odpustile nekoliko delavcev, je več tisoč delavcev zapet stopilo v stavko. Med železničarji in železniškimi upravami so se poostriili konflikti. Na velikem železničarskem shodu se je sklenila splošna stavka. Iz Bristol, Newporta in drugih mest javljajo, da so železničarji že stopili v stavko. Uslužbenci vseh cestnih železnic žugajo, da takoj začno stavkati, če se ne izpolnijo njih zahteve. Položaj v Londonu je sila kritičen.

Southampton. Težaki se branijo vkreati blago na ladjo „Philadelphia“, ki bi imela v sredo odpluti v Ameriko.

Birkenhead. Sedem tisoč lučnih delavcev stavka. Prišlo je do krvavih spopadov s policijo.

Grimsby. Vsled stavke na ladjah za premog ne more odpluti noben parnik.

Glasgow. Stavkajoči so ustavili cestno železnico.

Leicester. Železničarska konferenca je sklenila predložiti upravam zahteve. Dokler se tukaj ne razglasi stavka, se odklanja vsako delo, ki bi ga imeli opravljati stavkajoči.

Newcastle. Železničarji so sklenili, da odklonijo vsako manipulacijo z blagom, ki pri-

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

— Sedaj smo nastopili križev pot v imenu novega boga, boga svetlobe in resnice, boga razuma in dobrote! Križev pot smo nastopili, sodrugi, dolgo težavno pot za človeka. Daleč pred nami je naš cilj, trnjevi venci so nam — blizu! Kdor ne veruje v moč resnice, kdor nima poguma, da bi se do smrti boril za njo, kdor ne zaupa sebi in se boji trpljenja — naj odide iz naših vrst! Seboj pa vabimo tiste, ki verujejo v našo zmago; tisti, ki ne vidijo našega cilja, naj ne gredo z nami; čaka jih samo gorje. V vrste, sodrugi! Slava prazniku slobodnih ljudi!

Množice so se strnile. Pavel je zamahnil z zastavo; razprostrla se je v zraku in plavala od solnce razžarjena naprej . . .

— Odkramo se staremu svetu . . . — se je razlegal zvonki glas Fjodje Mazina, in na desetine glasov se je odzvalo v mehke, silnem valu:

— Otresemo si njegov prah z naših nog! . . .

Mati je z gorečim nasmehom na ustnih stopala za Mazinom in gledala preko njegove glave na sina in na prapor. Okolo nje so sijali radostni obrazi, pisane oči — pred vsemi sta korala njen sin in Andrej. Čula je njiju glasove — mehki in vlažni Andrejev glas se je slival z globokim basom njenega sina.

Poleg nje se je pojavil Sizov. Čepico je snel z glave, mahal ž njo po zraku in govoril po taktu pesni:

— Javno korakajo po cesti, mati, a? Pesen so si izmislili . . . Kakšno pesen, mati, a?

— Carju treba je vojščakov, dajte mu sinove svoje . . .

— Nič se ne boje! — je dejal Sizov. — A moj sinek leži v gomili . . . tovarna ga je zadavila . . . da!

Sree je materi utripalo premočno in ustavila se je. Pahnili so jo v stran, pritisnili k plotu, a mimo nje se je valil gost val ljudstva, videla je — mnogo jih je bilo, pa se je veselila.

— Vstani, delavsko ljudstvo, vstani!

Kakor ogromna tromba je pelo v zraku in dramilo ljudi — v nekaterih je zbuvalo bojevitost, v drugih nejasno veselje, slutnje nečesa novega, žgočo radovednost. Tam je zbuvalo trepet nejasnega upanja, tu je odpiralo pot jedkemu potoku nakopičene zlobe. Vsi so gledali naprej, kjer je v zraku vihrala in plapolala rdeča zastava.

— V zboru gredo in pojo! — je zarjovel navdušen glas. — Slava vam, otroci!

In potem je človek, ki je čutil v tem hipu nekaj velikega, česar ni mogel izraziti z običajnimi besedami, izustil sočno psovko. Zloba, črna, slepa, suženjska zloba je goreče lila skozi zobe, sikala kakor kača in se zvijala v hudih besedah.

— Krivoverci! — je z zagatnim glasom zakričal nekdo z okna in zagrezil s pestjo.

In vsiljivo je lezel materi v ušesa krik: — Zoper cesarja, zoper njegovo veličanstvo našega carja se puntate?

Mimo matere so švigali uporni obrazi, moški in ženske so se prerivali, kakor temna lava se je valilo ljudstvo. Pesen, ki je s silo svojih glasov čistila pot, je vse potegnula seboj. In v materinih prsih je naraščala mogočna želja, da bi zaklicala ljudem:

— Bratje!

Zroč na rdečo zastavo v daljavi, se ji je prikazal — ne da bi ga videla — sinov obraz, njegovo čelo in oči razžarjene od jarke vere.

Naenkrat je bila na koncu množice, sredi ljudi, ki so počasi korakali, in ravnodušno gledali predse, s hladno radovednostjo gledalcev, ki jim je konec igre že vnaprej znan. Sli so ter potihlo in uverjeno govorili:

— Ena stotinja stoji pri šoli, a druga pri tovarni . . .

— Guverner je prišel . . .

— Res?

— Sam sem videl . . . pripeljal se je . . .

— Torej imajo le strah pred nami . . .

Vojaštvo in guverner.

— Bratje! — je razbijalo materi v sreu.

A besede okolo nje so zvenele mrtvo in hladno. Pospešila je korak, da uide tem ljudem; z lahkoto je prehitela njih medli, leni korak.

(Dalje.)

haja iz mest, kjer je stavka, ali pa ki je tja namenjena.

V parlamentu.

London, 15. avgusta. V zbornici poslancev je državni tajnik Churchill izjavil, da se položaj v Liverpoolu ni zboljšal. Bilo je več napadov na trgovine, skladišča in privatne hiše. V tem položaju meni vlada, da potrebuje policija močno vojaško podporo. Zato je izdano povelje, da odide vojaško pojačanje v Liverpool. — Na neko vprašanje zaradi londonske stavke v dokih je Churchill odgovoril, da položaj ni jasen. Če bo treba bo vlada porabila čete, ki so na razpolago, da ohrani red in da zagotovi neizogibni uvoz živil.

NOVICE.

* **Nadomestna volitev v češki deželni zbor** bo dne 11. septembra za kmečki okraj Liberec, Jablonec in Tannwald, kjer je nemško nacionalni poslanec Besemüller odložil mandat. Socialnodemokratski kandidat je sodrug Hladik. V Plznju, kjer je umrl mladočeški poslanec Čipera, bo nadomestna volitev dne 15. septembra.

* **Špionaža in dolgi nosovi.** Japonskemu poslanstvu na Dunaju je dodeljen stotnik Take Žima. Te dni je napravil izlet v Omuntj ob češki meji, pa je v ondotni gozdni okolici fotografiral nekatere partije, ki so mu ugajale. Razvijal je slike pri nekem fotografu, ki je takoj zavohal, da mora tujec biti špion. Na okrajnem glavarstvu v Omutau se je legitimiral in ker njegove fotografije tudi nimajo vojaškega pomena, so prosili za zamero, pa ga izpuščili.

* **Zloraba vere pri volitvah.** Tudi Kristov križ se je pri zadnjih državnoborskih volitvah zlorabljal za „zmago“ krščanskih kandidatov. Na Nižje Avstrijskem v Mistelbachu je duhovščina na velik križ pred cerkvijo nabila tablico: „Prosim glasov za dr. Gessmanna.“ — Lepa in dostojna volilna borba! Gessmann je pa vendar propadel.

* **Praktično uničevanje alkoholizma.** Glasnik württemberskih obrtnih nadzornikov prinaša celo vrsto podjetij, ki pričevajo delavce brez vsake sile na vživanje brezalkoholnih pijač. Napoti je temu razveseljivemu gibanju samo ta okolnost, da so brezalkoholne pijače navadno precej dražje kakor z alkoholom. Nadzorništvo tvornic za drugi württemberski nadzorni okraj poroča, da imajo brezalkoholne pijače pri tamošnjih delavcih obilno število pijemalcev. V tvornicah tvrdke Gminder se je tekom enega leta prodalo delavcem 113.436 polliterskih steklenic limonade po 5 v in 2319 polliterskih steklenic soda-vode po 2 vinarja; tudi v usnjarski tvornici se je nanovo vpeljala prodaja limonade in je vsled tega vživanje piva znatno nazadovalo. Tvrdka Schuber v Feuerbachu je napravila v svoji tvornici naprave za izstiskovanje limonade in prodajo toplega mleka, četrt litra po 5 vinarjev. Tudi po drugih tovarnah so vpeljali prodajo mleka in kave po zelo nizkih cenah, kar je vživanje alkohola zelo omejilo.

* **Visoka globa zaradi predolgega dela v Ameriki.** Nedavno je bila vložena v Prescottu, Arizona, tožba zoper železnice Atchinson, Topeka in Santa Fe zaradi prestopka zakona o delovnem času železniških uslužbenecv. Železniška podjetja so dolžili, da so bili pri njih v 190 slučajih nastavljenici zaposleni dlje, kakor je po zakonu dovoljeno. Globa, na katero so bile navedene železnice obsojene, zna-

ša 500 dolarjev za posamezen slučaj, tako da znaša vsa globa okoli 480.000 kron. Slična tožba je vložena v Los Angeles v Kaliforniji zaradi 60 enakih prestopkov. Ta vest zveni precej amerikalansko; pri nas se vsaj kapitalističnim podjetjem ni bati takih ostrih in resnih obsodb.

* **„Mož stoterih ran“.** Iz Amerike je prišla vest, da je umrl Viljem Laidlaw, „mož stoterih ran“. Laidlaw je bil neprostovoljni junak dogodka, ki je svoječasnno razburil celi svet. Meseca decembra 1891. je obiskal največjega amerikalanskega skopuha, milijonarja Russela Sage, anarhist, po imenu Noreros, ki je zahteval veliko svoto denarja. Ko se je Sage temu upiral, mu je Noreros zagrozil z bombami, ki jo je prinesel seboj. Sage je sprevidel, da njegov obiskalec ne pozna šale. „Toliko denarja nimam tukaj, ali jaz bom poklical knjigovodjo, da ga prinese“ se je izgovoril Sage in je pritisnil na električni zvonec. Čez nekaj hipov stopi knjigovodja v privatno pisarno svojega šefa. Sage zgrabi knjigovodjo za rame in ga postavi za ščit med seboj in Norerosom. Ta vrže v tem hipu potno torbo na tla. Grozovit pok! Pod razvalinami so našli čezinčez z ranami pokrito telo Laidlaw in zraven njega s tilnika sneto glavo anarhistovo. Russel Sage je ostal skoro popolnoma nepoškodovan. Dolgo časa je minilo, preden je Laidlaw okreval od mnogostevilih ran. Zaman so bile vse njegove prošnje na Sagea za podporo. Knjigovodja, ki je s svojim telesom obvaroval milijonarja smrti, ga je nato tožil, da mu povrne škodo, ali ta slučaj je bil posebne vrste, in mu sodišče ni ugodilo. Kljub temu so porotniki prisodili Laidlawu 200.000 K odškodnine. Ali višje sodišče je zopet ovrгло obsodbo. Laidlaw je bolehal in umrl. Sage je umrl pred njim, zapustivši svoje milione ženi, ki pa tudi ni nič storila za žrtev svojega moža. Laidlaw se je v veliki revščini poslovil od življenja.

* **S tisočaki tapetirana soba.** Iz Bukarešta poročajo: V vasi Radovac se je dogodel zelo tragikomičen dogodek. Neka kmetica, stara ženica, je našla na cesti precej obširen zavoj, v katerem so bile po njenem mnenju zelo „lepe podobice“. Da bi okrasila gole stene svojega stanovanja, je nalepila večje število teh „podobice“ na zid. Pred kratkim pa je prišel h kmetici berač ter jo poprosil za miloščino, a uboga starka mu ni mogla ničesar dati. Ko pa je berač zagledal „lepe podobice“ po stenah, jo je poprosil za eno. A kmetica mu je odgovorila ravnodušno: „Teh s stene ti ne dam, a imam še druge, — izmed katerih si lahko pa izbereš.“ — In prinesla mu je cel zavoj samih — tisočakov in stotakov, izmed katerih si je berač izbral res par „najlepših“. Ker pa se je pozneje ljudem ljudno zdelo, odkod ima berač nenadoma toliko denarja, je prišla vsa stvar na dan. Bankovce, je izgubil pred enim letom neki veleposestnik. Takrat so bile vse poizvede po izgubljeni ogromni vsoti brezuspešne.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Gospod državni pravdnik** posvečuje „Zarji“ veliko pažnjo, kar je za nas seveda zelo laskavo. Vsakega pravega žurnalista veseli, če se njegov list pridno čita, pa tudi mi nismo prosti te človeške in stanovske slabosti. Ali pozornost gospoda državnega pravdnika bi nas bolj veselila, če ne bi praktičiral s tistim ominoznim rdečim svinčnikom, ki obstaja v Avstriji kot relikvija iz pozabljenih časov cipa, brezovke in nočnega čuvaja. Ta rdeči svinčnik je menda hotel v ponedeljek

dokazati, da ni tako okostenel, kakor misli svet, pa da pride tudi od njega lahko še kaj novega. Drugega razloga pač ni mogel imeti, da je zdrknil preko notice, ki je reproducirala nekoliko stavkov iz govora poslanca Forstela, izrečenega v ogrskem parlamentu in navedenega v številnih avstrijskih listih. Doslej je bilo med Avstrijo in Ogrsko ne le veliko vzajemnosti v vprašanju argentinskega mesa, ampak tudi nekaj reciprocitete v tem oziru, da so govori iz avstrijskega parlamenta uživali imuniteto ua Ogrskem, oni iz ogrskega državnega zbora pa v Avstriji. Ljubljanski državni pravdnik poteguje čez to prakso debelo črto, ko konfiscira besede ogrskega poslanca. Zakaj jih konfiscira, nam je neznano. Storil nam je s svojo zaplembo veliko škodo, zakaj vsa redakcija si je pol dneva z največjim naporom belila glavo, da bi ugenila, kako se da ta konfiskacija motivirati. Priznati moramo, da je bil ves naš trud brezuspešen. Radovedni smo, če nas bo bolje poučil pred sodiščem.

— **„Slovenec“ blebeče,** da socialni demokratje „retirirajo“ v vprašanju argentinskega mesa. Opazili smo že dostikrat, da ubogi katoliški list ni vedno pri zdravi pameti in menda so posebno poudelki zanj kritični dnevi. Vzroka, zakaj da boluje največ po nedeljah in praznikih, seveda ne moremo ugeniti, ali dejstvo se ne da utajiti. V normalnem razpoloženju tudi šenklaško glasilo ne bi moglo prihajati do take ideje, da izkuša svojim bralcem sugerirati take gorostasne budalosti, ki jih lahko vsakdo tipa z roko. Kdor vsaj površno pregleduje socialno demokratično časopisje, pa vidi, da se tukaj neprenehoma razpravlja vprašanje mesa, se mora na glas smejeti takim trapastim trditvam klerikalnega trobila, ki ne bo s to neumno taktiko doseglo nič drugega, kakor da pride nazadnje tudi pri zadnjem mežnarju ob kredit. Nam se zaradi tega ni treba jokati.

— **Tudi o podražanju sladkorja** pravi dični „Slovenec“, da socialni demokratje o tem molče. Ne maramo se pripraviti o tem, iz katerega lista so se čitatelji mogli bolje poučiti o vseh ropih sladkornih baronov, če iz „Slovenca“ ali pa iz „Zarje“ oziroma „Bedečega Prapora“. Gotovo je enkrat, da je naš list vse te in podobne podražitve vestno registriral in kjerkoli je bilo treba, tudi razložil. Ali priznavajo ves pomen časopisja, ki gotovo ni majhen, vendar nismo tako udarjeni od megalomanije, da ne bi priznavali tudi drugim političnim faktorjem nekaj veljave in tu se pojavlja vprašanje: Kdo pa se je bojeval proti dražini sladkorja, proti zvišanju davka na sladkor, proti premijam, ki jih daje država sladkornim kapitalistom, da lahko izvažajo sladkor v tujino, doma ga pa draže. Ali so to bili klerikalci ali socialni demokratje? Če pri katoliškem listu še kaj vedo o bojih v parlamentu, o predlogih socialnih demokratov, pa o glasovanju klerikalcev, tedaj naj primejo sami sebe za svoj cenjeni nos, pa prav krepko. In svojim poslancem naj pomole podraženi sladkor pod nos pa naj jim zatrobijo v ušesa, da so s svojo carinsko in davčno politiko največji škodljivci ljudstva, s svojim jamranjem pa največji hinavci pod solncem nebeskim.

— **Tiskarsko pevsko društvo „Freie Typographia“** iz Dunaja in pevsko društvo „Eintracht“ iz Inomosta v Ljubljani. V nedeljo zjutraj ob 6-22 so dospeli dunajski izletniki v Ljubljano. Na kolodvoru jih je sprejel odbor društva tiskarjev in mnogo članov ter pevski odsek Delavske zveze Vzajemnost, ki jim je zapel v pozdrav delavsko koračnico. „Freie Typographia“ je zapela svoj pozdrav in nje načelnik s. Karl Zörer je slovensko po-

zdravil pevce in vse tovariše in prijatelje, ki so izletnike tako ljubeznivo sprejeli. Izletniki so odšli na to na zajtrk v določene kavarne. Po zajtrku so ogledovali mesto, pohiteli na Grad, kjer so si pevc na stolpu zočet menjali pe-zdrave. Le žal, da je bilo jutro megleno in niso mogli izletniki uživati krasnega razgleda, ki ga sicer nudi ljubljanski Grad. Z Grada so izletniki odšli skozi Studentovsko ulico v mesto ter potem po Resljevi cesti na postajo. Izletniki iz Inomosta, ki jih je bilo 38, so zajtrkovali ker so dospeli pozneje z gorenjskim vlakom pri južnem kolodvoru. Oh 8-10 zjutraj se je posebni vlak odpeljal dalje v Postojno. Na peronu južne železnice je zapel pevski odsek Vzajemnosti v slovo Marseljezo in najsrčnejši pozdravi so se menjavali med izletniki, izletnicami ter ljubljanskimi kolegi in sodrugi, ki so v lepem številu spremljali goste. Izletniki so z radostjo pripovedovali, da jih delavstvo po vseh večjih postajah sprejema najsrčnejše in da jim ta prvi polet v naše kraje ostane neizbrisno v prijetnem spominu. Vseh izletnikov je bilo okrog 400.

— **Osrednji odbor „Vzajemnosti“** je že predložil na zadnjem obč. zboru sklenjeno premembo pravil dež. vladi v odobrenje. Odobrenje od dež. vlade je vsak čas pričakovati. Doslej obstoječi krajevni odseki „Vzajemnosti“ pa se morajo sedaj prav pridno oprijeti dela in pripraviti vse potrebno za oživotvorenje samostojnih podružnic. Vsak odsek naj čimprej skliče članski sestanek, na katerem naj se poroča o zadnjem osrednjem občnem zboru in voličasne podružnične funkcionarje, da bodo ti vse potrebno pripravili za ustanovitev podružnice po novih pravilih in sprejemali pristopne priglasbe novih članov. Posamezni odseki naj naznanijo osrednjemu odboru dan, kraj in čas postanka, da pošlje „Zveza“ na sestanek svojega odposlanca s potrebnimi navodili. Sodrugi, oprite se te organizacije in pridobivajte ji novih članov. Program letošnjega društvenega delovanja je zelo obširen ter ga v kratkem osrednji odbor razglasi. Omenimo naj le, da se letos otvori delavska zimska šola, vstanovi delavski telovadni odsek, godbeni odsek i. t. d. Sodrugi, na delo! — Osrednji odbor „Vzajemnosti“.

— **Brigadne in divizijske vaje** so bodo vršile letos od 28. avgusta do 4. septembra na vežbališkem prostoru med Planino, Grosupljem, Litijo, Dolenjim logom, Trebnjem, Zagradcem, Velikimi Poljanami, Ložem in Dolenjo vasjo. Vse poljske škode je prijavljati z izkazom 28. divizijskemu poveljstvu, in sicer najdalje dva dni po prizadani škodi.

— **Smrtna nesreča.** Posestnik Franc Kobal iz Brance pri Vipavi se je peljal prid nekaj dnevi v Cerknico. Med potjo se mu je pridružil dninar Anton Veber. Ko sta se pripeljala na Unški klanec, sta zavozila v neki jarek tako nerodno da se je oje pri vozu zlomilo. Močan sunek je vrzel oba z voza, pri čemer je Kobal zadobil lahke telesne poškodbe, a Keber je obležal s smrtno nevarnimi notranjimi poškodbami na tleh. Prepeljali so ga v postojnsko bolnišnico, kjer se pa ni več prebudil iz nezvesti in je čez tri dni umrl.

— **Umrli so v Ljubljani:** Ivan Wolfart, sin godbenika, 4 mesece. — Ana Orehek, hči policijskega stražnika, 3 mesece. — Slavko Srnjak, sin delavca v tobačni tovarni, tri tedne. — Ivan Koderman, posestnikov sin, 7 mesecev. — Filip Oprešnik, občinski ubožec, 34 let. — Frančiška Grošelj, služkinja, 28 let, Ivan Mivšek, rejeneec, 3 mesece.

SPISAL E. K.

Ne ubijaj!

(Dalje.)

„Gospod poročnik, ponižno naznanjam, norca imamo“, javi narednik.

„Kaj je to? Norca imamo? Kako to mislite? vpraša poročnik.“

„Tako, gospod lajtnant, pri kompaniji imamo norca.“

„Kaj je to?“ se jezi poročnik; „pri kompaniji imamo mnogo norcev in pri bataljonu še več. Vedeti hočem, kaj da je? Mar naj si zaradi vsakega norca razbijam glavo.“

„Ali, gospod lajtnant, ponižno naznanjam, da ne govorim o norcu, kar se le tako pravi: Norec. Resničnega norca imamo, ki spada v norišnico.“

Poročnik bi bil rad nekaj pripomnil, a bilo mu je žal za čas. Zato je samo vprašal:

„Kdo je torej blazen?“

Narednik je odgovoril:

„Rekrut, ki smo ga včeraj dobili.“

„Kako je blazen?“ vpraša poročnik ter se čudi.

„Tako“, odgovarja narednik: „orožja noče sprejeti.“

„Kako, da noče?“

„Noče, pa noče!“

„Kje pa je?“

„V zaporu, seveda, gospod poročnik.“

„Kako to, seveda?“

„Ker ni slušal. Naložil sem mu, naj vzame orožje, on pa ni hotel.“

„Ali, če pravite, da je blazen?“

„Mislim tako, gospod poročnik. A pregrešil se je proti subordinaciji.“

„Pokličite polkovnega zdravnika. — Ali pa — pogledjmo moža.“

Poročnik je šel z narednikom v zapor. Rekrut je sedel popolnoma mirno na prični ter je počasi vstal, ko so se vrata odprla.

„Kaj je s teboj?“ ga je vprašal poročnik.

„Orožja nočeš vzeti?“

„Ne smem, gospod oficir“, je rekrut mirno dejal.

„Gospod poročnik, se pravi! In kaj je to? Ne smem?“

„To se pravi: Ne smem. Bog noče, da bi ubijali ljudi. Vera prepoveduje to.“

„Kaj nas hočeš učiti vere?“ se je poročnik razburil. „Ali pa si blazen?“

„Nisem blazen“, je odgovoril rekrut zopet čisto blago. „Toda Boga se moram bolj bati kakor ljudi.“

Nu, gospod poročnik je na to molčal. Kaj naj bi bil rekel? Tako je res zapisano. Ali za to rečijo se je moralo nekaj skrivati, kajti predpostavljene je treba slušati. Kam bi prišli drugače z disciplino? Kmalu pa mu je prišlo nekaj nekaj na misel in je dejal:

„Predpostavljene je Bog postavil in zato jih moraš ravno tako slušati kakor Boga.“

„Ali ljudje se ne smejo ubijati, tega Bog ne dovoljuje, vera nam to pripoveduje in zato tudi ljudje ne smejo zahtevati uboja.“

„Kaj mi čenčlaš o veri?“ vpraša poročnik jezen. „Kakšno vero pa imaš?“

„Nazarenc sem“, odgovori rekrut.

„Nazarenc? Kaj je to? Žid? Kaj nisi kristjan?“

„Kristjan sem, a nazarenski. Slušam Kristusove zapovedi.“

Tedaj poročnik zopet ni vedel, kaj bi dejal. Saj ni bil pop. Kristjani so pravoslavni ali pa katoliški, eni delajo križ s tremi prsti, drugi pa s celo roko, pravoslavni popi imajo žene, katoliški jih pa nimajo, božič in novo leto imajo pravoslavni trinajst dni pozneje kakor katoličani. V polku imajo pravoslavci in katoliške vojake. Ali Nazarenc? ... Kaj je to?

Narednik tudi ni vedel tega. Nihče ni vedel. In tako se izprva ni moglo spoznati, če je mož pravi norec, ali pa samo tak, o katerem se kar tako pravi: Norec je! To pa je bilo važno, kajti ako ni bil pravi norec, tedaj je spadal pod vojne članke, drugače pa ne.

Mož je torej ostal v zaporu in stvar so naznanili polkovnemu zapovedništvu. A polkovnik tudi ni vedel, kaj naj bi počel; kajti kaj takega se ni še nikdar primerilo in o Nazarencih ni še nikoli slišal. Morda je močie le lažnjivec; morda sploh ni take vere in fant misli, da bo presleparil zapovedništvo, da se izmuzne iz vojaščine. Pustili so ga torej v zaporu in stvar je šla na brigado in še dalje. Potem pa je prišlo od zgoraj, da Nazarenci res žive in našli so, da je tudi tisti rekrut tak človek. Nalog pa je bil sledeči: Možu naj se prigovarja, da boše pameten, ali siliti ga ne,

kajti pokazalo se je, da se pri takih ljudeh nič ne opravi s silo. Če se spametuje, je dobro. Če ne, naj se poskusi, ali je za rabo v pisarni, ali za častniškega slugo, ali kaj takega.

Narednik je dobil torej nalog, naj mu prigovarja zlepa. Mož je prišel iz zapore in narednik mu je rekel:

„Ti, stara baba, menda se bojiš, da bi se puška sama sprožila? Sram te bodi, duša strahopetna! Kaj pa je lepšega na svetu kakor vojak? A le počakaj! Jaz te že naučim! Seveda, v zaporu bi ležal, pa lenobo pasel. No, drugače smo sklenili. Pokazali ti bomo že, kaj je zapoved in subordinacija. Ako ne slušaš, boš že videl. Popoldne dobiš orožje. Razumeš?“

E, blago prigovarjanje ni nič pomagalo. Celo stotnik ni dosegel ničesar. Kaj je bilo torej storiti? Zgoraj niso hoteli, da bi se z njim robato ravnalo, torej ni bilo drugega, kakor da so ga naredili za častniškega slugo.

Dolgo se je govorilo o tej stvari. Seveda je hotel vsakdo pokazati svojo posebno modrost ter je povedal svoje mnenje. Kar verjeti ni, koliko ljudi je takrat imelo svoje mnenje. Eden je neprenehoma pripovedoval, da je uboj sploh vsakemu kristjanu prepovedan, ker je smrten greh in za to ni treba, da bi bil človek Nazarenc. Drugi mu je dejal, da je tepec, kajti uboj je uboj, vojska pa je nekaj drugega, ali tega tovariš ne razume, ker sploh ne razume razlik.

(Dalje.)

H. Suttner, Ljubljana

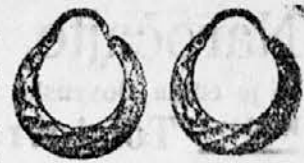
Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Prilporna birmanska darila.

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

— **Drago spanje.** V soboto ponoči je užitar Mihael Vidmar iz Hinj nekoliko narkiran taval po mestu in končno prišel pred Prule in na travi zaspal. Ko ga je jutraj čevlarski pomočnik Frau Vidmar prebudil, je M. Vidmar opazil, da mu je bil med spanjem ukradena zlata ura in verižica ter okoli 25 K denarja.

— **Moste, Zelena jama in Novi Udm.** Danes ob pol 8. zvečer je shod v Zelenu jami pri Smoletu. Člani "Vzajemnosti", pridite vsi! Poroča dr. Tomšič. — Na shodu se je pomeniti o mnogih važnih predmetih, zlasti tudi glede nameravane veselice. Občinske volitve so pred duri; tudi o tem je nujno treba temeljitega razgovora.

— **Tržič.** Pozor, delavci! Nikakor ne dopisujte v "Zarjo"! Ako te tvoj politični nasprotnik oslepri za glas pri volitvah, pojdi tja pa mu poljubi roko. Ako te udari na levo lice, nastavi mu še desno. Tako svetuje, ozioroma ukazuje predsednik podpornega društva čevlarskih pomočnikov g. I. Lederer, ki je izdal sledeče povelje:

Odbor podpornega društva čevlarskih pomočnikov je sklenil, da morajo člani tega društva, ki so člani socialno demokratičnega društva naj skrbje, da se ne bodo žalili oni ljudje ki so dobrotniki našega društva.

Pisanje v časopise naj se prepreči, ker se s tem deloma škoduje našemu društvu.

Zato naj skrbje člani našega društva zlasti prvaka Janez Mikič in Jože Bukovnik. V imenu zgoraj omenjega društva

Ivan Lederer
t. č. predsednik.

Lederer je moder mož in misli, da se sme a politiko baviti le tisti, komur dovoli on. Ampak tako modri kakor on, so vendar še drugi, pa se ne bodo dali komandirati. Lederer naj si svoje "befe" lepo prihrani in če hoče kleče plaziti pred "dobrotniki", naj se plazi po svojih, ne pa po tujih kolenih.

— **Strela je udarila** v soboto popoldne v Dvoru pri Polhovem Gradcu v Kalarjev nov skedenj, ki je do tal pogorel. To je že drugo pogorišče v Dvoru v zadnjem času. Le urni pograbski požarni brambi in pa pridnim domačinom ter sosedom se je zahvaliti, da se ni ožen razširil na sosednja poslopja ter na obe cerkvi.

— **Zrtev žganja.** Valentin Kokalj dninar iz Sneberjev, se je šel v nedeljo popoldan kopat v Savo, in sicer v hlačah in srajci. Ker je bil kakor po navadi vihen, je utonil.

— **Utonil je** v nedeljo popoldne v Ljubljani 66 letni Janez Čepin, kravar, uslužben pri g. Z. Petričevu na Verdu pri Vrhniki.

— **Iz Kroepe** se dodatno poroča: Franc Eržen ni umrl naravne smrti, kakor se je poročalo. Komisija je konstatirala, da je bil zastrupljen. Zastrupil pa ga je njegov zmešan prijatelj Vincenc Smrekar, ker je primešal strupa med vodo, ki jo je umrl Franc Eržen pil. Zakaj je to storil svojemu prijatelju, se ne ve. Da ga je zastrupil, so sklepali ljudje iz tega, ker je Franc Eržen tako hitro umrl, ker je njegova smrt tega tako razburila in ker je nosil, preden se je ustrelil, v eni roki steklenico s strupom, v drugi pa revolver. Samomorilec Vincenc Smrekar se je tudi najbrž najprvo zastrupil, potem šele ustrelil. Zmešan je bil okoli pol leta.

Štajersko.

— **Trpinčenje vajenca.** Iz Celja nam pišejo: Surovi akti so v tem blaženem Celju vedno na dnevnem redu. V ponedeljek 14. t. m. zjutraj je pomočnik pri mesarju Volgruberju tako nesramno pretepel učenca, da je bil čisto krvav. Radovedni smo, kaj pravi k temu g. Volgruber, ki ima očetovsko odgovornost za učenca! Ali se naj take surovosti nadaljujejo? Učencem vseh kategorij priporočamo, naj se pridružijo mladeniški organizaciji, s katero se da marsikaj predugaciti.

— **Našel se je** v nekem vozu posebnega vlaka v nedeljo, 6. avgusta zvečer v Hrastniku okvir za slike. Kdor ga je izgubil ali pozabil, naj se zgleda v konsumnem društvu rudarjev v Hrastniku, kjer ga dobi.

— **Obesil se je** ta dni v Cerovcu pri Šmarju 61letni posestnik Vok v hlevu. Ko je prišel njegov sin Miha po seno, ga je našel visečega na jermenu, a že mrtvega.

— **Smrten padee.** Dne 10. t. m. zjutraj so našli prevzitarja Blaža Starkla v Javorniku pri Laškem mrtvega pod stopnicami na podstrešje. Imel je smrtno rano na glavi, očitno od padea. Padel je najbrž zvečer, ko se je spravljal po lestvi na podstrešje spat, z lestve in se pobil.

Koroško.

— **Ukradeno kolo.** Pred nekaj dnevi je zginilo črno pobarvano kolo s firmo: Planko,

Klagenfurt št. 126.842. Kdor ga opazi, naj blagovoli proti dobri nagradi sporočiti Fr. Rupniku, pri usnjarski firmi Knoeh v Celovcu.

— **Gozdni požar.** 9. t. m. popoldne je začelo goreti v gozdu posestnika Umschaden v Kotarčah. Vsled suhega vremena se je požar hitro razširil in uničil za kakih 5 ha posekanega smrekovega lesa. Najbolj prizadeta je ga. Nagele iz Metnic, ki ima 10.000 kron škode, pa tudi lesni trgovec Konečnik iz St. Vida ob Glini ima precej škode.

Goriško.

— **Na tujem smrtno ponesrečil.** Ciril Gorjup iz Čepovana se je nahajal v Brannenburgu na Bavarskem na delu. Med delom je padel v globoko ter se tako hudo ranil, da je dan pozneje v bolnišnici umrl. Star je bil še-le 20 let.

— **Strela.** V Sovodnjah je v soboto udarila strela v hlev posestnika Jožefa Tomšiča in ubila 100 kil težko svinjo. Hišno gospodinjstvo je tako omamila, da dolgo ni mogla priti k zavesti. Na srečo so bili ljudje blizu in so jo rešili.

Istra.

— **Ponesrečen vlakodnja.** Iz Červinjana nam pišejo: Na tukajšnji postaji je je ponesrečil dne 14. t. m. vlakodnja sodr. Iv. Fabris. Takoj po odhodu brzovlaka št. 802, katerega je vodil, se mu je začelo dozdevati, da en voz ni popolnoma odvr. Stopil je zaradi tega iz službenega voza (pogledat na sosednji voz, kaj da je. Opazil je, da res ni bil popolnoma odvr. Sklonivši se, da bi izpustil zračni pritisk na zavoro, je zadet z glavo in levo ramo mimogrede na ogibalo s tako silo, da se je poslednjega gornji del zdrobil. Pri tem je seveda dobil težke poškodbe na glavi kakor tudi na rami, vsa sreča je pač bila, da se je dobro držal, in da ga sunek ni vrgel na tla. kar bi bilo povzročilo vse kaj drugega. Štedenje s premikalnim osebjem je krivda te nezgode.

— **Kolera v Istri.** V Bertokih so bakteriološko dognani sledeči slučaji: Antonija Bertok 11 let stara; ki je dne 11. t. m. umrla, ne da bi bili poklicali zdravnika. Josip Bertok, 36 let star, oče prejšnje, kmet, ki je zbolel in je bil izoliran dne 12. t. m., Viktorija Bertok, 13 let stara, sestra pokojnice, ki je zbolela in bila internirana dne 12. t. m., in končno Karl Kozlan, poldrugo leto star, kmečki sin, ki je dne 11. t. m. umrl, ne da bi se bil poklical zdravnik. Rodbina Bertokova je bila izolirana v lastni hiši, pred katero stražijo orožniki. S slučajem umrle Kocijančičeve je bilo doslej v Bertokih sedem slučajev kolere, od teh štirje smrtni. Vpričo trdovratnosti kmetov je politična oblast odredila, da bo zdravnik z asistenco vsak dan pregledaval vse hiše v Bertokih, da li ni kakega sumljivega slučaja.

Trst.

— **Argentinsko meso.** V soboto je dopel v Trst parnik "Atlanta" z argentinskim mesom. Meso je komisija preiskala in konstatirala, da je zdravo in dobro. Ker pa vlada ni dala dovoljenja, da bi se to meso razpečalo v Avstriji, so ga za sedaj spravili v ledenice v prosti loki. Odtod ga bodo, ako vlada v kratkem ne dovoli razpečavanja v Avstriji, izvažali v druge kraje, kjer prebivalstvo ne okuša trdega agrarnega jarma. Argentinsko meso, ki je bilo pripeljano v Trst s prejšnjimi parniki, je že vse porabljeno. Pravzaprav ga že pretečeni teden ni bilo več. Ako bo torej vlada vztrajala na svojem dosedanjem stališču, homo ostali brez argentinskega, pa seveda, tudi brez domačega mesa. Se nekaj tednov, pa se bodo ljudje vračali z letovišč in mesni konsum bo znatno narastel, tako da domači trg absolutno ne bo zadoščal. Zadržje dni je povprečni mesni konsum enormno nazadovao od lanskega leta. To nazadovanje znaša približno 1000 komadov klavne živine ali 22 odstotkov na teden. V istem razmerju so poskočile cene govejemo kakor tudi telečjemu mesu. — Poleg "Atlante" ploveta proti Trstu še dva parnika z argentinskim mesom. In sicer, parnik "Sofia Hohenberg", ki pelje 250 ton mesa in ki dosepe v Trst v petek, pa parnik "Franciska", ki je odplul iz Buenos-Airesa v četrtek in ima seboj 300 ton mesa. Da omogoči izvoz mesa iz Trsta, je družba "Austro-Amerikana" najela obrežno barko, ki je preskrbljena s hladilnicami in ki bo vozila iz Trsta meso v razna pomorska mesta v Italijo. Ker "Austro-Amerikana" dvomi, da bo vlada dovolila razpečavati meso v Avstriji, je v Benetkah uredila hladilnice, kamor lahko shrani v vsako po 11 tisoč stotov mesa in kamor bo speljeno ono meso, ki ga omenjena parnika peljeta k nam — zato, da bomo gledali, kako ga bodo jedli

oni, ki nimajo dvomljive sreče, da bi bili avstrijski podaniki. Tako bo po zaslugi protijudskih poslancev trpela tudi naša trgovina in železnice. Ta dobiček pojde sedaj v žep beneškim trgovcem in italijanskim železnicam. Pri vsem tem imajo precej zasluge tudi slovenski poslanci à la Gregorin, Gostinčar et comp.

— **S Kontovelja.** Pri nas na Kontovelju imamo neko število brezvestnih oseb, ki jim je denar več kakor vsak ponos in vsaka čast. Večinoma pijanci in neumni kakor so, služijo slavni komori pri njenem ponižujočem in naš narod demoralizirajočem delu. Zakaj ni ga bolj zločinskega dela kakor kupovanje duš, ki ga vrši slava cikorija. Ti ljudje glasujejo, čeravno so Slovenci, za cikorjaške kandidate, seveda za pijačo in denar. In zopet za pijačo in denar so prevzeli nalogo, kolikor jim pač zmožnost dopušča, ovirati kulturni in narodni razvoj naše okolice. Sedaj so si vtepli v glavo, da hočejo imeti na Kontovelju šolo "Leghe Nazionale". Z laterno greš lahko po dnevi okoli, pa ne boš na Kontovelju našel Italijana. Otroci katerih staršev naj bi torej hodili v italijansko šolo. Seveda otroci slovenskih staršev. Od tistih ljudi, ki na Kontovelju agitirajo za legino šolo, se pač ne sme zahtevati, da bi umeli ogromno škodo, ki jo trpi otrok, ako zahajajo v šolo kjer se uči v tujem jeziku. Zato je pa dolžnost vseh nas zavednih, da tako zločinsko delo preprečimo. Tistim legitimim cikorjaškim agitatorjem bi pa priporočali, naj rajši skrbje nekoliko za svežo izobrazbo in naj rajši mesto po gostilnah, sede doma, pa naj čitajo pametne knjige. — Poleg legine šole, pa hočejo nekateri ustanoviti pri nas neko klerikalno organizacijo. Tudi na to bomo morali opozoriti naše vaščane. Zakaj neumno bi bilo ako bi se pri nas sedaj šlo nazaj mesto naprej. Najbolj žalostno pa je, da opravlja to klerikalno delo neki človek, ki ima sicer nekaj posla v cerkvi, ki pa se vedno bje na prsi čes: Mi smo! Za danes tudi dovolj to. Da je pa tudi pri nas razburjenje zaradi Rybářevih in Gregorinovih komedij, se samo po sebi razume. Čas gre naprej in menda gremo mi z njim, še tudi polagoma.

— **Krvava rodbinska drama.** V ulici Boschetto št. 40 se je v ponedeljek zjutraj odigrala krvava drama. Okrog 6. zjutraj je tam stanujoča g. Judita Maitan slišala strele iz stanovanja svojega podnajemnika 44-letnega Mihaela Sedmaka. Preplašena je skočila iz postelje in pobitela do vrat, za katerimi so doneli strelji, a bila so zaklenjena. Iz sobe se je čulo stokanje in obupno klicanje 12 letne Marije, Sedmakove hčerke. Ko je Maitanova zaklicala Sedmaku, naj odpre, ker gre drugače po policijo, je odgovoril, da naj la gre, češ preden se vrne, "bo že vse končano". V sobi se je streljalo dalje, Maitanova pa je šla klicat pomoč. Zbralo se je mnogo ljudi, med njimi tudi redar, ki je brezuspešno pozival Sedmaka, da naj odpre. Čez nekaj časa so se vendar odprla vrata, a ljudem se je prikazal 15 leten Sedmakov sin Ivan, krvav na glavi in na rami. Dvanajstletna Marija je ležala s dvema kroglijama v prsih na postelji, oče je ležal v krvavi luži s streli v lobanji in v ustih. Prepeljali so vse tri v bolnišnico, kjer je dekle takoj umrlo, oče pa se bori s smrtjo. Sina upajo rešiti, dasi so rane težke. Sedmak je bil prej strežaj na oddelku za umobolne v splošni bolnišnici. Ko se je odprla nova umobolnica pri Sv. Ivanu, ga je dr. Canestrini vzel s seboj za uradnega slugo. O vzroku strašnega dejanja krožijo vsakovrstne govorice. Gotovo je, da je živel Sedmak v jako slabih gmotnih razmerah. Hčerko Marijo je imel pri svoji materi pri Sv. Križu na počitnicah, pa je šel v nedeljo s sinom ponjo in jo vzel v Trst. Po noči pred ponedeljkom ga ni bilo doma. — Kakor nam naknadno poročajo, je Mihael Sedmak že v ponedeljek popoldne umrl.

— **Kolera v Trstu.** Anton Novello, ki je bil dne 11. t. m. izoliran, je v nedeljo 13. t. m. umrl. Od sobote do torka se ni v Trstu primeril noben nov slučaj kolere.

— **Hotel dela Villa** je kupila Avstro-Amerikana, ki hoče v njem namestiti svoje uradne prostore in prenočišča za izseljence. Za sedaj se vodi hotelski obrat dalje.

ZADNJE VESTI.

„Češki klub“ uskoči v vladni tabor.

Praga, 15. avgusta. Današnji „Narodni Listy“ objavljajo članek dr. Kramářa o vstopu čeških poslancev v vladno večino. V nastopu Gautscheve vlade vidi mladočeški voditelj ne le osebnostno spremembo, temveč spremembo vsega sistema. Po njegovem mnenju je razpoloženje za vstop v vladni tabor med češkimi meščanskimi volilci ugodno.

Katoliški shod v Olomucu.

Olomuc, 15. avgusta. Danes se je katoliški shod slovesno zaključil. Dopoldne je bila procesija na Sveto Goro. V stolnici in pred cerkvijo so bile velike maše, katere sta celebrirala s velikimi asistencami kardinal Skrbensky in kraljevogradaški škof Dubrava. Popoldne je poslanec dr. Hruban predaval o „Katoličanih v javnem življenju“. Zaključni govor je imel nadškof dr. Bauer. Katoliški shod se je končal s slovesnim te-deumom.

Kristoffy se zagovarja.

Budimpešta, 15. avgusta. „Budapesti Hirap“ je ostro napadel bivšega ministra Kristoffija, ki je bil pred kratkim na mesto umorjenega Achima izvoljen za poslanca. Nato je Kristoffy objavil izjavo, s katero hoče enkrat za vselej odpraviti dve legendi, ki ju razširjajo o njem. Prvič ni res, da se je kot minister za notranje zadeve izjavil za vladno brez parlamenta, ampak takoj ko se je prikazal tak namen, je vložil svojo demisijo in samo slučaj so bili krivi, da ni bila sprejeta takoj temveč šele nekoliko dni pozneje. Drugič ni res, da je odobral nastop polkovnika Fabriciusa, ki je dne 19. februarja 1905 na višji ukaz razgal ogrski parlament z domobranci. To postopanje je smatral za nezakonito in je še danes tega mnenja. Tudi je na merodajnem mestu takoj protestiral, ali ker je bil v demisiji, ni imel ustavnega sredstva, da bi bil mogel preprečiti to postopanje. — Kristoffy hoče proti „Budapesti Hirapu“ vložiti tožbo.

Ogrska zbornica.

Budimpešta, 16. avgusta. Danes ima zbornica zopet sejo. Opozicija hoče nadaljevati tehnično obstrukcijo. Izvršiti se ima osem glasovno poimenih o peticijah, ki se imajo odkazati različnim odsekom. Poslanec Györfy ima danes utemeljevati svojo interpelacijo zaradi Schönaichove krize. Če grof Khuen Hédervary ne odgovori na interpelacijo, jo misli opozicija tako dolgo ponavljati, da prisili vladu na odgovor.

Napad na hrvaškega bana.

Budimpešta, 16. avgusta. Danes ob 11. se vrši pred okrajno sodnijo razprava zoper lekarnarja Matavška, ki je bil dejansko napadel in oklofotal bana dr. Tomašića. Vsled intervencije Matavškovega zagovornika posl. Dez. Polonyija, so ga včeraj izpustili iz zapor.

Morilčevo priznanje.

Miskolcz, 15. avgusta. Edvard Begula, ki je osumljen, da je izvršil dvojni roparski umor v Edelenyiju, je včeraj preiskovalnemu sodniku priznal svojo krivdo. Noče pa povedati nobenih posameznosti. Njegovo nevesto Terezijo Zsokey so zaprli, ker je osumljena sokrivde.

Preklic konfiskacije.

Carigrad, 15. avgusta. Ministrski svet je preklical konfiskacijo posestev izgnanega admirala Said paše. „Tavin“ vprašuje vladu, če namerava pozvati v deželo vse prepodene roparje.

Kolera na Turškem.

Carigrad, 16. avgusta. Tekom 40 ur je obolelo 114 oseb za kolero, od njih jih je 59 umrlo. Zlasti močno se epidemija širi v evropski četrti Bajuk-Dere ob Bosporu.

Carigrad, 15. avgusta. Na otoku Kamaran je za kolero umrlo 29 vojakov zdravstvene kordona.

Solun, 16. avgusta. Tu je umrl za kolero en vojak, v vsej Albaniji pa 63 oseb.

Velika manifestacija v Belgiji.

Bruselj, 15. avgusta. Danes je bil Bruselj priča velikaške demonstracije, kakršne še ni bilo tukaj. Do današnjega jutra je prišlo z dežele 150 posebnih vlakov. Sprevod, ki so ga priredili socialisti in liberalci kot demonstracijo za splošno volilno pravico in protest zoper pluraliteto, je bil ogromen. Udeležbo cenijo na 250.000 oseb. V povorki so korakale neštivilne godbe, nad posameznimi skupinami so vihrali celi gozdovi zastav, med katerimi so dominirale rdeče. Vse ulice so se trle občinstva. Policija je napravila obširne priprave. Tudi vojaštvo je bilo konsignirano.

Bruselj, 15. avgusta. Sprevod se je začel pomikati ob pol 11. Na čelu spreveda nosi deset jezdcev rdeče in modre zastave in embleme, pozivajoče na boj za splošno in enako volilno pravico in zoper klerikalne šolske postav. Sprevod se valji preko bulvarov, mimo mestne hiše, ljudskega doma (Maison de Peuple) do parka v predmestju St. Gille. V senziškem parku

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo Tolstovrško slatino, ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislava voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim!

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

skladišče oblek domačega izdelka za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in ino- zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

so otvorili ljudski tabor mnogoštevilni koncerti socialističnih in svobodomiselnih godb. Nato so s šestih tribun pozivali socialistični in svobodomiselni govorniki na boj za splošno in enako volilno pravico in zoper klerikalno vladno. — Dostojna manifestacija je napravila na vse belgijsko prebivalstvo globok vtis; bojevitost in navdušenje v delavskih vrstah je nepopisno.

Angleške stavke.

London, 15. avgusta. Poučeni krogi se boje, da izbruhne splošna železničarska stavka po vsej deželi. Mogoče je, da se ponovi stavka v luki, kar lahko učinkuje katastrofalno.

Liverpool, 15. avgusta. Zvečer je nastalo tukaj več požarov; med drugim je zgorelo poslopje broderske zveze. Skladišča je sordga oropala.

Liverpool, 15. avgusta. Uradno potrjujejo, da je vojaštvo včeraj rabilo orožje proti demonstrantom. Demonstrantje so poskušali razdejati in oropati privatne hiše. Skrivali so se po dvoriščih, obmetovali vojake s steklenicami in jih več ranili. Nato je vojaštvo večkrat ustrelilo. Število ranjenih oseb ni znano. 66 oseb so zaprli. Kakor poročajo, revolte niso povzročili stavkujoči delavci, temveč sumljiva velikomestna sodrga.

Liverpool, 16. avgusta. Stavkovni odbor je razglasil splošno stavko za vse transportne delavce, v številni železničarje.

Nezgodna angleške ladje.

London, 15. avgusta. Iz Adena poročajo, da je angleški parnik „Fifeshire“ južno od rta Gardafu obšel na skali. Petinsedemdeset potnikov in mornarji so prišli v Aden. Trideset oseb pogrešajo.

Dva mejna vojaka ubita.

Sofija, 15. avgusta. 7. avgusta sta zginila dva mejna vojaka pri Hammam-Buuar. Prihodnji dan je došla vest, da so ju na turških tleh ubili.

Inženir Richter.

Solun, 15. avgusta. Nemški konzulat je dobil iz Elassone pismo brez datuma od Richterja, ki prosi, da naj se pošlje denar za odkup in naznanja, da je taborišče roparjev ob strmi skali severozapadno od Platan. Richter izreka bojazen, da ga roparji ubijejo.

Špionaža.

Bremen, 15. avgusta. Pri Angležu Stewardu, ki je osumljen špionaže, so

našli toliko obremenjevalnega gradiva, da se ne dvomi o njegovi krivdi. Imel je določene naloge in strogo formulirana vprašanja, na katera je imel najti odgovore. Njegov slučaj je enak onemu angleških častnikov Trencha in Brandona, ki sta bila svoj čas prijeta zaradi špionaže. Tistim, katerim služi, je očitno mnogo lažje na tem, da spoznajo priprave na nemških obrežjih.

Nezgodna italijanske bojne ladje.

Napulj, 15. avgusta. Nezgodna eksplozija „San Giorgija“, ki je v soboto večer pri Posilipu zadela ob skalo in obtičala, je veliko večja, nego je bilo začetkoma videti. Mornariški minister, ki je včeraj prišel v Napulj, nima upanja, da se bo ladja rešila. Nikakor pa ne bo več za vojaško rabo. Če rešijo topove, ki jih z velikim trudom spravljajo na suho, bo škoda znašala trideset milijonov lir.

Sredstvo proti živinski kugi.

Pariz, 15. avgusta. Znani profesor dr. Doyen je naznanil poljedelskemu ministru, da je iznašel zanesljivo sredstvo proti slinavki in kugi na parkljih, ki daje upanje, da se ta živinska bolezen popolnoma zatne.

Dvojen umor.

Kronstadt, 15. avgusta. Danes je ustrelil plesarski pomočnik Goetz svojega sorodnika kremlarja Kuna in njegovo hčerko. Ko je nepadel še soprogo, je ta utekla in klicala na pomoč. Morilec je nato s samokresom ranil samega sebe. Goetza so zaprli, v zaporu je razbil vse šipe in so ga nezvestnega prepeljali v bolnico. Vzrok krvavemu dejanju je to, da je Kun prikrajšal Goetza za dedščino.

Maročansko vprašanje.

London, 15. avgusta. Križarke angleške eskadre v sredozemskem morju so iz Gibraltara odplule v Tetvan; tri francoske bojne ladje so na poti v Tanger oziroma v Casablanca.

Perzija.

Carigrad, 15. avgusta. Turška vlada je sklenila odposlati primerno vojaško silo v Perzijo za varstvo turških podanikov. Vlada zavzema stališče proti bivšemu šahu Mohamed Aliju.

30 hribolazcev ponesrečilo na vulkanu.

Tokio, 15. avgusta. Včeraj zjutraj je začel bljuvati vulkan Asamayama na Japonskem. Do 30 hribolazcev pogrešajo, med njimi več Evropejcev in Amerikancev.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in salaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Anton Zupančič

knjigovez

Ljubljana, Slomškova ulica 31

prilaga se za prijazna naročila na vsakovrstna v knjigoveško stroko spadajoča dela. — Izdeluje tudi jako okusne okvirje in passepartout, prikladne vsakovrstnim podobam.

HOTEL „VEGA“

v Spodnji Šiški se odda

s 1. novembrom v najem. Več se izve pri g. Mayer, Metelkova ulica 19.

Dobro računale!

In prav izvolile so one gospodinjke, ki uporabljajo kot pridatek za kavo v svojem gospodinjstvu pravega : Francka : „s kavnim mlinčkom“ iz zagrebske tovarne. — Kakovost „pravega : Francka :“ se je mnoga desetletja kot najbolj ugajajoča, njegova zdatnost kot najkrepkejša izkazala.

Tehnični birô in podjetje zgradb

Ingenieur H. Uhlir, Ljubljana, Resljeva cesta 26

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, znanstvena mnenja, prevzetja zgradb

Kavarna „Central“

Sv. Petra cesta št. 37 pri jubilejskem mostu

— se cenjenemu občinstvu in delavstvu toplo priporoča. —

S spoštovanjem

Štefan Miholič, kavarnar.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAR. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, bodisi za življenje, proti požaru, proti razbitju stekla in ogledal, le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarife za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Banka „Slavija“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadle. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanje in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54.000.000 — jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.496.719.—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861.—. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštine prosto

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“

VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

Pozor! Preselitev! Pozor!

FR. P. ZAJEC, Ljubljana.

Velika zaloga pravih švicar. ur, zlatnine, srebrnine, gramofonov, plošč itd.

Tem potom vladno naznanjam, da sem preložil svojo trgovino s Starega trga 26 na

Stari trg šte. 9

isto popolnoma na novo uredil ter povečal in mi bo mogoče svoje cenjene odjemalce v vsakem oziru v zadovoljivost postreči. — Osobito opozarjam slavno občinstvo, kot prvi in edini slovenski, to obrt upravičeni izvrševati ter oblastveno izprašani optik in strokovnjak na svoj

:: optični zavod ::

po najnovejšem sistemu z električnim obratom urejeni. V zalogi imam vedno najnovejšo ščipalnice, očala, tudi Rotenstockove toplomerje, daljnogledne vseh vrst, kakor „Zeiss“, „Goerz“, „Busch“ itd., zrakomere, hydrometre, raznovrstne tehtnice za žganje, mleko itd. — Vsa popravila izvršujem v svoji lastni, dobro urejeni delavnici točno in solidno. — Zahvaljujem se za dosedanje mi izkazano zaupanje in prosim, da mi isto ohranite tudi v bodoče.

Z odličnim spoštovanjem

Fr. P. Zajec, Stari trg št. 9.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon šte. 168.

v Ljubljani

Telefon šte. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški.